

gane. V pol ure nas pripelje aeroplan iz Ljubljane na Sušak in kmalu se bomo na isti način vozili tudi dalje v Split in še dalje.

Na tisoč dalmatinskih in istrskih otokih in otočičih ob tisočih skritih zalivih in zajedah se zbira mladina in tudi starejši v poletnih mesecih, da se okrepe, da dobe vtis velikosti mogočnosti najmogočnejšega elementa na naši zemlji — morja. Iz knjig o našem morju (n. pr. »Naše morje« Družbe sv. Mohorja 1933) se stotisoči pouče o vsem, kar je treba vedeti, da je površina Jadrana okoli 130.000 km², največja globina 1228 m, dolžina okoli 800 km, širina pa največ 200 km, da je morje proti jugu sicer malo zoženo, vendar je Otrantska ožina še vedno 75 km široka in da nas smer Jadrana vodi naravnost proti najvažnejši cesti Starega sveta Sueškemu prekopu in Rdečemu morju v Indijski ocean, v bajno deželo Indijo Koromandijo ali pa tudi tja, kjer naši slovenski misijonarji širijo sveto vero in omiko med bengalskimi otročki.

„Jadranski teden“.

Pravljica deveta dežela, po kateri je tisoče in tisoče mladih src koprnelo in si vanjo priti želelo, za nas Jugoslovane ni samo prijeten sen, marveč prava resnica. Jugoslavija ima na jugu tam onstran visokih kraških gora pravo resnično deveto deželo, kjer se iz nemirne gladine modrega Jadranskega morja dviga tisoč belo opasnih otokov s čudovitimi bregovi in mesti, kjer ob skalnato obal udarjajo morski valovi in spletajo peneče vence in mavričaste pajčolane svojim raja-jočim morskim vilam, kjer te vsak korak srečujejo nova čuda in nove lepote.

Vsak Jugoslovane, prav posebno pa naša mladina, ki je organizirana v PJS, hrepeni vsaj enkrat v življenju priti v to pravljico deželo, se okopati v zelenih valovih pod vročim južnim solncem in vsaj nekoliko dni uživati vse lepote in dobrote našega morja. Da omogoči obisk Jadrana vsem, tudi manj imovitim učencem, je JS ustanovila poseben socialni sklad, v katerega se stekajo dohodki vseh prireditelj JS, da bomo lahko čimprej zgradili mladinski dom ob morju. V okrepitev socialnega sklada smo letos z velikimi slavnostmi in prireditvami obhajali »Jadranski teden«.

»Jadranski teden«, ki je trajal od 28. aprila do 6. marca t. l. so otvorili naši najmlajši stražarji z akademijo Pomladkov v Unionu, kjer so nastopili Pomladkarji vseh šol iz Ljubljane in nam pokazali prekrasne pevske, glasbene in plesne točke.

V nedeljo, dne 29. aprila popoldne je tombola JS strnila nepregledno množico ljudstva in zlasti mladine na Kongresnem trgu, kjer je mnogim srečnejšem podelila bogate dobitke, kakor znesek 5000 Din gotovine, brezplačno vožnjo po morju in bivanje na morju, kolo, fotoaparate in drugo.

1. maja je bila v operi izvajana domača opereta »Mala Floramy«, ki zajema snov iz našega pomorskega življenja in je slehernega poslušalca navdala s hrepenenjem in navdušenjem.

2. maja so nam naši odlični govorniki, pevci, glasbeniki po radiu pokazali vse zanimive dogodke in doživljaje, ki jih izletniki doživijo na potovanju po našem Jadranu, iz česar je bila razvidna tudi vsa skrb in trud, ki ga ima JS pri vzornem organiziranju takih izletov.

3. maja smo z gđc. Maurinovo Štefko brezplačno potovali s »Kraljico Marijo« po Sredozemskem morju v predavanju, ki se je vršilo v dvorani OUZD. Istočasno nam je univ. prof. g. dr. Böhm v krasnem dvehurnem predavanju v društvenih prostorih mornarske sekcije pri »Šestici« razložil gospodarski pomen našega morja.

5. maja je bila zaključna družabna prireditev na Taboru, kjer se je po bogatem pevske, dramskem in plesnem programu razvilo pravo narodno veselje, kakor v kakem letovišču v Dalmaciji.

Po mestu so se prodajali koleke in korist socialnega sklada in hišni gospodarji so koleke z lično sličico pokrovitelja JS nalepljali na hišna vrata, da se je že na zunaj lahko opazilo, v katere hiše je prodrla ljubezen in smisel za Jadransko morje.

Po ljubljanskih kinematografih so se predvajali filmi o naši trgovski in vojni mornarici.

Vzporedno z Ljubljano so priredili »Jadranski teden« tudi drugi kraji na deželi: Trbovlje, Novomesto, Radovljica, Trebnje itd.

Vse dni »Jadranskega tedna« so prinašali časopisi in listi tako lepe slike in članke o našem morju, da smo lahko res ponosni na svojo domovino, ki ima tako lepo, bogato in dragoceno morje, da nam ga vsi narodi zavidajo. Vsak dan so nas najodličnejši govorniki po radiu seznanjali z vsemi vprašanji, ki se tičejo našega morja in nam odkrivali njegove lepote, tako da so nam srca vztrepetavala v vroči želji, čimprej posetiti to prečudno deveto deželo.

Mnogo jih je, ki samo sanjajo o nji, obiskati pa je ne morejo, ker nimajo denarja, da bi se peljali po tako dolgi železniški progi preko Zagreba in Karlovca na Sušak. Trst, ki je bil že pred 1300 leti naša najbližja in najboljša luka tudi za vso Srednjo Evropo, so nam odvzeli Italijani in nas tako odrezali od morja. Potrebno je, da zgradimo novo železniško progo, ki nas bo po kratki poti preko Kočevja in Sušaka zopet povedla na svobodno morje. Zato so se v nedeljo ob 11 uri dopoldne zbrale na Kongresnem trgu množice prijateljev našega Jadrana in naši najodličnejši predstavniki ter v veličastni manifestaciji izrazili svoje želje po zvezi Dravske banovine z morjem.

To veličastno zborovanje, ki je izzvenelo v soglasni zahtevi našega naroda po zgraditvi jadranske železnice, je bilo mogočen zaključek »Jadranskega tedna«.

Kadar bo država zgradila to železnico in se bo na jadranski obali ponosno dvigal naš mladinski dom, se bo lahko mnogo naših revnih otrok podalo na morje iskat zdravja, sreče in zadovoljstva. Ti otroci bodo vsako leto prinesli nekoliko tega solca in veselja v naše mračne šole in žalostne domove, kjer ga bodo vlili tudi v izmučena srca svojih zaskrbljenih staršev. Iz sleherne duše se bo vzdignil po vsej Jugoslaviji udomačeni klic:

»Čuvajmo naše morje!«

Anton Janša — slovenski čebelar.

(Slika na ovitku.)

Letos obhajamo 200-letnico rojstva Antona Janše, večšega čebelarja in znamenitega čebelarskega učitelja, čigar ime ni zaslovelo le po vsej Evropi, ampak je prodrlo tudi preko morja. Saj je s svojim bistrim opažanjem odkril v življenju čebel tajnosti, ki jih niso mogli doumeti mnogi njegovi sodobniki in tudi poznejši čebelarji; storil je s svojimi odkritji tako velik korak, da ga dolgo niso mogli dohiti in korakamo še sedaj z njim vzporedno.

»Veliko stoletij že smo Slovenci nastanjeni po sedanjih svojih bivališčih in vendar je preteklo komaj nekoliko desetletij, da smo vsaj po imenu znani — ne vesoljni Evropi — ampak le učenemu svetu. Krivo tega je nekaj naše majhne število, nekaj neugodne politične razmere, ki nam do sedaj niso dopuščale nikake samostalnosti, a brez dvoma tudi lastna brezbriznost in z njo združena nehvaležnost do onih mož naše krvi, ki so si zaslužili s svojim delovanjem neminljivo slavo, pa so želi grdo malomarnost pri rojakih, hitro pozabljenost pri tujcih.«

Te besede je napisal Navratil pred dobrimi petdesetimi leti kot uvod k Janševemu življenjepisu.

Anton Janša se je rodil v Breznici na Gorenjskem 20. maja l. 1734, ali je bil vsaj krščen tega dne. Bil je revnih staršev sin; imel je še dva brata in dve sestri. Na Janševem domu so bili gotovo že od nekdaj vneti čebelarji in je bilo torej mlademu Antonu že prirojeno veselje do čebel, pa tudi bister pogled v dejanje in nehanje teh čudežnih živalic.

Pri Janševih pa ni bila doma le umetnost dobrega čebelarjenja, tudi slikarska nadarjenost je odlikovala vse tri mlade Janše. Vsi trije so šli na Dunaj, kjer so se na akademiji likovnih umetnosti vpisali v bakrorezno-risarsko šolo. Anton je bil tam že konec leta 1766.

In kako je postal slikar Janša po dveipolletnem bivanju na Dunaju nena doma čebelarski učitelj?

Gospodarska družba na Dunaju je iskala dobrega čebelarskega učitelja. Pri ravnatelju družbe se je oglasil nekaj dni pred 3. majem l. 1769 »Kranjec, po imenu Janša, ki že sluje po svoji posebno bistri glavi ali nadarjenosti za slikarstvo in je v razgovoru pokazal, da je dober čebelar ter je imel doma, kakor pravi, po kakih 100 panjev čebel, tako da je živel res ob čebelarstvu«.

Družba ga je sprejela in Janša je začel čebelariti, da pokaže, kaj zna.

Leta 1773 so čebelarji po njegovem novem načinu že po vsej dunajski okolici, kamor je hodil kot potovalni čebelarski učitelj poučeval. Izračunali so, da je bil samo v dunajski okolici v dveh mesecih pridelek medu in voska vreden